

BIJSLUITER: INFORMATIE VOOR GEBRUIKERS

Aranesp 10 microgram oplossing voor injectie in voorgevulde spuit
Aranesp 15 microgram oplossing voor injectie in voorgevulde spuit
Aranesp 20 microgram oplossing voor injectie in voorgevulde spuit
Aranesp 30 microgram oplossing voor injectie in voorgevulde spuit
Aranesp 40 microgram oplossing voor injectie in voorgevulde spuit
Aranesp 50 microgram oplossing voor injectie in voorgevulde spuit
Aranesp 60 microgram oplossing voor injectie in voorgevulde spuit
Aranesp 80 microgram oplossing voor injectie in voorgevulde spuit
Aranesp 100 microgram oplossing voor injectie in voorgevulde spuit
Aranesp 130 microgram oplossing voor injectie in voorgevulde spuit
Aranesp 150 microgram oplossing voor injectie in voorgevulde spuit
Aranesp 300 microgram oplossing voor injectie in voorgevulde spuit
Aranesp 500 microgram oplossing voor injectie in voorgevulde spuit
darbepoetin alfa

Lees goed de hele bijsluiter voordat u dit geneesmiddel gaat gebruiken

- Bewaar deze bijsluiter. Misschien heeft u hem later weer nodig.
- Heeft u nog vragen? Neem dan contact op met uw arts, verpleegkundige of apotheker.
- Geef dit geneesmiddel niet door aan anderen, want het is alleen aan u voorgeschreven. Het kan schadelijk zijn voor anderen, ook al hebben zij dezelfde klachten als u.
- Krijgt u veel last van een van de bijwerkingen die in rubriek 4 staan? Of krijgt u een bijwerking die niet in deze bijsluiter staat? Neem dan contact op met uw arts of apotheker.

Inhoud van deze bijsluiter:

1. Waarvoor wordt dit middel gebruikt?
2. Wanneer mag u dit middel niet gebruiken of moet u extra voorzichtig zijn?
3. Hoe gebruikt u dit middel?
4. Mogelijke bijwerkingen
5. Hoe bewaart u dit middel?
6. Aanvullende informatie
7. Instructies voor injectie met de Aranesp voorgevulde spuit

1. WAARVOOR WORDT DIT MIDDEL GEBRUIKT?

Uw arts heeft u Aranesp (een product tegen bloedarmoede of anemie) voorgeschreven om uw bloedarmoede te behandelen. Men spreekt van anemie of bloedarmoede als het bloed onvoldoende rode bloedcellen bevat waarbij de symptomen vermoeidheid, zwakte en kortademigheid kunnen zijn.

Aranesp werkt op exact dezelfde manier als het natuurlijk voorkomende hormoon erythropoëtine. Erythropoëtine wordt geproduceerd in de nieren en zet het beenmerg aan om meer rode bloedcellen te produceren. Het werkzame bestanddeel van Aranesp is darbepoetin alfa, geproduceerd door gentechnologie in ovariumcellen van de Chinese Hamster (CHO-K1).

Indien u chronisch nierfalen heeft

Aranesp wordt gebruikt om symptomatische anemie ten gevolge van chronische nierinsufficiëntie (nierfalen) te behandelen bij volwassenen en kinderen. In geval van nierfalen produceert de nier het natuurlijk voorkomende hormoon erythropoëtine onvoldoende wat vaak anemie kan veroorzaken.

Omdat het lichaam enige tijd nodig heeft om meer rode bloedcellen te maken, zal het ongeveer vier weken duren voordat u enig effect merkt. De normale dialysebehandeling zal geen invloed hebben op het vermogen van Aranesp om de anemie te behandelen.

Indien u chemotherapie toegediend krijgt

Aranesp wordt gebruikt om symptomatische anemie te behandelen bij volwassen kankerpatiënten met non-myeloïde maligniteiten die chemotherapie toegediend krijgen.

Eén van de belangrijke bijwerkingen van chemotherapie is dat het beenmerg wordt verhinderd om voldoende bloedcellen te produceren. Tegen het einde van de kuur met chemotherapie, in het bijzonder als u veel chemotherapie heeft gehad, kan het aantal rode bloedcellen afnemen waardoor u anemisch wordt.

2. WANNEER MAG U DIT MIDDEL NIET GEBRUIKEN OF MOET U EXTRA VOORZICHTIG ZIJN?**Wanneer mag u dit middel niet gebruiken?**

- Er is bij u vastgesteld dat u hoge bloeddruk heeft die niet onder controle is met andere geneesmiddelen voorgeschreven door uw arts; of
- U bent allergisch voor darbepoetin alfa, r-HuEPO (erytropoëtine geproduceerd met behulp van gentechnologie) of een van de andere stoffen die in Aranesp zitten.

Wanneer moet u extra voorzichtig zijn met dit middel?

Informeer uw arts indien u **lijdt** of **heeft geleden aan**:

- hoge bloeddruk die onder controle is met geneesmiddelen voorgeschreven door uw arts;
- sikkelcelanemie;
- epileptische aanvallen (toevallen);
- convulsies (toevallen of stuipen);
- leveraandoeningen;
- duidelijk ontbreken van effect op geneesmiddelen voor de behandeling van anemie;
- een allergie voor latex (de naaldbeschermer van de voorgevulde spuit bevat een derivaat van latex); of
- hepatitis C.

Bijzondere waarschuwingen

- Indien u symptomen van ongewone vermoeidheid en gebrek aan energie ervaart, kan dat betekenen dat u erythrocytaire aplasie (PRCA) heeft. Dat werd gerapporteerd bij patiënten. PRCA betekent dat het lichaam de aanmaak van rode bloedcellen heeft gestopt of verminderd wat ernstige anemie veroorzaakt. Indien u deze symptomen heeft, dient u contact op te nemen met uw arts die de meest geschikte therapie zal bepalen om uw anemie te behandelen.
- Wees extra voorzichtig met andere producten die de productie van rode bloedcellen stimuleren: Aranesp maakt deel uit van een groep producten die de productie van rode bloedcellen stimuleert zoals het humane eiwit erytropoëtine. Uw zorgverlener dient altijd het exacte product dat u gebruikt vast te leggen.
- Uw arts dient uw hemoglobineconcentratie tussen 10 en 12 g/dl proberen te houden. Uw arts zal controleren of uw hemoglobineconcentratie niet een bepaald niveau overschrijdt. Een hoge hemoglobineconcentratie zou u namelijk kunnen blootstellen aan het risico op hart- of bloedvatproblemen en zou het risico kunnen verhogen op een hartaanval, beroerte en overlijden.
- Indien u chronische nierinsufficiëntie heeft, bestaat er een verhoogd risico op ernstige problemen met uw hart of bloedvaten (cardiovasculaire voorvallen) indien uw

hemoglobineconcentratie te hoog wordt gehouden.

- Indien u symptomen ervaart waaronder ernstige hoofdpijn, sufheid, verwarring, problemen met uw gezichtsvermogen, misselijkheid, braken of convulsies (toevallen of stuipen), kan dat betekenen dat u een zeer hoge bloeddruk heeft. Als u deze symptomen ervaart, dient u contact op nemen met uw arts.
- Indien u een patiënt met kanker bent, dient u zich ervan bewust te zijn dat Aranesp kan optreden als een groeifactor voor bloedcellen en in bepaalde omstandigheden een negatieve impact kan hebben op uw kanker. Afhankelijk van uw individuele situatie kan een bloedtransfusie verkieslijk zijn. Overleg dit met uw arts.
- Misbruik door gezonde personen kan levensbedreigende problemen met hart en bloedvaten veroorzaken.

Gebruikt u nog andere geneesmiddelen?

Het aantal rode bloedcellen in uw bloed kan effect hebben op de geneesmiddelen cyclosporine en tacrolimus (geneesmiddelen die het immuunsysteem onderdrukken). Het is belangrijk dat u uw arts informeert indien u één van deze geneesmiddelen gebruikt.

Gebruikt u naast Aranesp nog andere geneesmiddelen, of heeft u dat kort geleden gedaan? Vertel dat dan uw arts of apotheker. Dat geldt ook voor geneesmiddelen waar u geen voorschrift voor nodig heeft.

Waarop moet u letten met eten en drinken?

Eten en drinken hebben geen invloed op Aranesp.

Zwangerschap en borstvoeding

Aranesp werd niet onderzocht bij zwangere vrouwen. Het is belangrijk dat u uw arts of apotheker op de hoogte brengt als u:

- zwanger bent;
- denkt dat u zwanger bent; of
- van plan bent om zwanger te worden.

Het is niet bekend of darbepoetin alfa overgaat in moedermelk. U moet stoppen met borstvoeding indien u Aranesp gebruikt.

Rijvaardigheid en het gebruik van machines

Aranesp zou geen invloed hebben op het vermogen om voertuigen te besturen of machines te gebruiken.

Stoffen in dit middel waarmee u rekening moet houden

Dit geneesmiddel bevat minder dan 1 mmol natrium (23 mg) per dosis. Dit is in wezen natriumvrij.

3. HOE GEBRUIKT U DIT MIDDEL?

Op basis van bloedonderzoek heeft uw arts besloten dat u Aranesp nodig heeft omdat uw hemoglobineconcentratie 10 g/dl of lager is. Uw arts zal u vertellen hoe veel en hoe vaak u Aranesp dient te gebruiken om een hemoglobineconcentratie tussen 10 en 12 g/dl te houden. Dit kan verschillen naargelang u een volwassene of een kind bent.

Zelf Aranesp injecteren

Uw arts kan beslissen dat het voor u het beste is om Aranesp zelf of door een verzorger te (laten) injecteren. Uw arts, verpleegkundige of apotheker zal u tonen hoe u zichzelf kunt injecteren met de voorgevulde spuit. Probeer niet uzelf te injecteren als u dit niet geleerd heeft. **Injecteer Aranesp nooit zelf in een ader.**

Indien u chronisch nierfalen heeft

Aan alle volwassenen en kinderen vanaf 11 jaar met chronische nierinsufficiëntie wordt Aranesp gegeven als één enkele injectie, éénmaal per week, éénmaal per 2 weken of éénmaal per maand onder de huid (subcutaan) of in een ader (intraveneus).

Om uw anemie te corrigeren, zal uw aanvangsdosering Aranesp per kilogram lichaamsgewicht zijn:

- 0,75 microgram éénmaal per 2 weken, of
- 0,45 microgram éénmaal per week.

Uw arts zal regelmatig bloedmonsters nemen om na te gaan hoe uw anemie reageert en kan, indien nodig, iedere vier weken uw dosis aanpassen.

Wanneer uw anemie gecorrigeerd is, zal uw arts regelmatig uw bloed blijven controleren en zal uw dosis verder aangepast worden om ook op langere termijn uw anemie onder controle te houden. Uw arts zal u informeren over eventuele dosiswijzigingen.

Uw bloeddruk zal ook regelmatig gecontroleerd worden, vooral in het begin van uw behandeling.

In een aantal gevallen kan uw arts u aanbevelen ijzersupplementen te nemen.

Uw arts kan beslissen om de wijze waarop u uw injectie krijgt te veranderen (hetzij onder de huid, of in een ader). Indien dit wijzigt, zal u met dezelfde dosis starten die u reeds toegediend kreeg en zal uw arts bloedmonsters nemen om er zeker van te zijn dat uw anemie nog steeds correct behandeld wordt.

Indien uw arts besloten heeft om uw behandeling van r-HuEPO (erytropoëetine geproduceerd door gentechnologie) in Aranesp te veranderen, zal een keuze worden gemaakt voor wekelijkse of tweewekelijkse toediening van Aranesp. De toedieningswijze is dezelfde als deze van r-HuEPO maar uw arts zal u aangeven hoeveel u dient te gebruiken en wanneer. Indien nodig zal de dosis aangepast worden.

Indien u chemotherapie toegediend krijgt

Aranesp wordt toegediend als één enkele injectie éénmaal per week of éénmaal per 3 weken onder de huid.

Om de anemie te corrigeren is de aanvangsdosering:

- 500 microgram éénmaal per 3 weken (6,75 microgram Aranesp per kilogram lichaamsgewicht), of
- 2,25 microgram (éénmaal per week) Aranesp per kilogram lichaamsgewicht.

Uw arts zal regelmatig bloedmonsters nemen om te meten hoe de anemie reageert en zal de dosis indien nodig aanpassen. De behandeling zal tot 4 weken na het einde van de chemotherapie worden voortgezet. Uw arts zal u exact vertellen wanneer u dient te stoppen met het gebruiken van Aranesp.

In een aantal gevallen kan uw arts u aanbevelen ijzersupplementen te nemen.

Heeft u te veel van dit middel gebruikt?

U kunt ernstige problemen, zoals zeer hoge bloeddruk, ondervinden als u meer Aranesp gebruikt dan nodig. U moet contact opnemen met uw arts, verpleegkundige of apotheker indien dit gebeurt. Neem onmiddellijk contact op met uw arts, verpleegkundige of apotheker als u zich enigszins onwel voelt.

Bent u vergeten dit middel te gebruiken?

Neem contact op met uw arts als u een dosis Aranesp vergeten hebt om te overleggen wanneer u de volgende dosis moet injecteren.

4. MOGELIJKE BIJWERKINGEN

Zoals elk geneesmiddel kan Aranesp bijwerkingen hebben, al krijgt niet iedereen daarmee te maken.

De volgende bijwerkingen zijn door sommige patiënten die Aranesp gebruikten, ervaren:

*Patiënten met chronisch nierfalen***Zeer vaak (waargenomen bij meer dan 10 op de 100 personen)**

- Verhoogde bloeddruk (hypertensie)
- Allergische reacties

Vaak (waargenomen bij meer dan 1 op de 100 personen)

- Beroerte
- Pijn rond de injectieplaats
- Uitslag en/of roodheid van de huid

Soms (waargenomen bij meer dan 1 op de 1.000 personen)

- Vorming van bloedstolsels (trombose)
- Toevallen/stuipen (convulsies)

Onbekende frequentie

- Ernstige bloedarmoede (erythrocytaire aplasie (PRCA; anemie, ongewone vermoeidheid, gebrek aan energie))

*Patiënten met kanker***Zeer vaak (waargenomen bij meer dan 10 op de 100 personen)**

- Allergische reacties
- Vochtophoping (oedeem)

Vaak (waargenomen bij meer dan 1 op de 100 personen)

- Verhoogde bloeddruk (hypertensie)
- Vorming van bloedstolsels (trombose)
- Pijn rond de injectieplaats
- Uitslag en/of roodheid van de huid

Soms (waargenomen bij meer dan 1 op de 1.000 personen)

- Toevallen/stuipen (convulsies)

*Alle patiënten***Onbekende frequentie**

- Ernstige allergische reacties waaronder:
 - Plotselinge levensbedreigende allergische reactie op bepaalde stoffen (anafylaxie)
 - Plotselinge vochtophoping in de huid en slijmvliezen (bijv. keel of tong), ademhalingsmoeilijkheden en/of jeuk en huiduitslag (angio-oedeem)
 - Benauwdheid door kramp van de spieren van de luchtwegen (allergische bronchospasmen)
 - Huiduitslag
 - Huiduitslag met hevige jeuk (netelroos) en vorming van bultjes (galbulten) – (urticaria)

Krijgt u veel last van een van de bijwerkingen? Of krijgt u een bijwerking die niet in deze bijsluiter staat? Neem dan contact op met uw arts of apotheker.

5. HOE BEWAART U DIT MIDDEL?

Buiten het bereik en zicht van kinderen houden.

Gebruik dit middel niet meer na de uiterste houdbaarheidsdatum. Die is te vinden op de doos en het etiket na EXP. Daar staat een maand en een jaar. De laatste dag van die maand is de uiterste houdbaarheidsdatum.

Bewaren in de koelkast (2°C – 8°C). Niet in de vriezer bewaren. Gebruik Aranesp niet als u denkt dat het ingevroren is geweest.

De voorgevulde spuit in de buitenverpakking bewaren ter bescherming tegen licht.

Wanneer uw spuit uit de koelkast is gehaald en ongeveer 30 minuten voor injectie op kamertemperatuur heeft gelegen, dient deze binnen 7 dagen te worden gebruikt of te worden weggegooid.

Gebruik dit middel niet als u merkt dat de inhoud van de voorgevulde spuit troebel is of deeltjes bevat.

Spoel geneesmiddelen niet door de gootsteen of de WC en gooi ze niet in de vuilnisbak. Vraag uw apotheker wat u met geneesmiddelen moet doen die niet meer nodig zijn. Ze worden dan op een verantwoorde manier vernietigd en komen zo niet in het milieu.

6. AANVULLENDE INFORMATIE**Welke stoffen zitten er in dit middel?**

- De werkzame stof in de middel is darbepoetin alfa.
De voorgevulde spuit bevat ofwel 10, 15, 20, 30, 40, 50, 60, 80, 100, 130, 150, 300 of 500 microgram darbepoetin alfa.
- De andere stoffen in dit middel zijn monobasisch natriumfosfaat, dibasisch natriumfosfaat, natriumchloride, polysorbaat 80 en water voor injecties.

Hoe ziet Aranesp eruit en hoeveel zit er in een verpakking?

Aranesp is een heldere, kleurloze of licht parelkleurige vloeistof voor injectie in een voorgevulde spuit.

Aranesp is verkrijgbaar in verpakkingen met 1 of 4 voorgevulde spuiten met automatische naaldbeschermers in een blisterverpakking. Niet alle verpakkingsoorten worden in de handel gebracht.

Houder van de vergunning voor het in de handel brengen en fabrikant

Amgen Europe B.V.
Minervum 7061
NL-4817 ZK Breda
Nederland

Neem voor alle informatie met betrekking tot dit geneesmiddel contact op met de lokale vertegenwoordiger van de houder van de vergunning voor het in de handel brengen.

België/Belgique/Belgien

s.a. Amgen n.v.
Tel/Tél: +32 (0)2 7752711

Luxembourg/Luxemburg

s.a. Amgen
Belgique/Belgien
Tel/Tél: +32 (0)2 7752711

България

Амджен България ЕООД
Тел: +359 (0)2 805 7020

Magyarország

Amgen Kft.
Tel.: +36 1 35 44 700

Česká republika

Amgen s.r.o.
Tel: +420 2 21 773 500

Malta

Amgen B.V.
The Netherlands
Tel: +31 (0)76 5732500

Danmark

Amgen filial af Amgen AB, Sverige
Tlf: +45 39617500

Nederland

Amgen B.V.
Tel: +31 (0)76 5732500

Deutschland

AMGEN GmbH
Tel.: +49 89 1490960

Norge

Amgen AB
Tel: +47 23308000

Eesti

Amgen Switzerland AG Vilnius filialas
Tel: +372 512 5 501

Österreich

Amgen GmbH
Tel: +43 (0)1 50 217

Ελλάδα

Genesis Pharma S.A.
Τηλ: +30 210 8771500

Polska

Amgen Sp. z o.o.
Tel.: +48 22 581 3000

España

Amgen S.A.
Tel: +34 93 600 19 00

Portugal

AMGEN Biofarmacêutica, Lda.
Tel: +351 21 4220550

France

Amgen S.A.S.
Tél: +33 (0)9 69 363 363

România

Amgen România SRL
Tel.: +4021 527 30 00

Ireland

Amgen Limited
United Kingdom
Tel: +44 (0)1223 420305

Slovenija

AMGEN zdravila d.o.o.
Tel: +386 1 585 1767

Ísland

Vistor hf.
Sími: +354 535 7000

Slovenská republika

Amgen Slovakia s.r.o.
Tel: +421 33 321 13 22

Italia

Amgen Dompé S.p.A.
Tel: +39 02 6241121

Suomi/Finland

Amgen AB, sivuliike Suomessa/Amgen AB, filiaal
i Finland
Puh/Tel: +358 (0)9 54900500

Κύπρος

Genesis Pharma (Cyprus) Ltd
Τηλ: +357 22 76 99 46

Sverige

Amgen AB
Tel: +46 (0)8 6951100

Latvija

Amgen Switzerland AG Rīgas filiāle
Tel: +371 29284 807

United Kingdom

Amgen Limited
Tel: +44 (0)1223 420305

Lietuva

Amgen Switzerland AG Vilniaus filialas
Tel: +370 682 28282

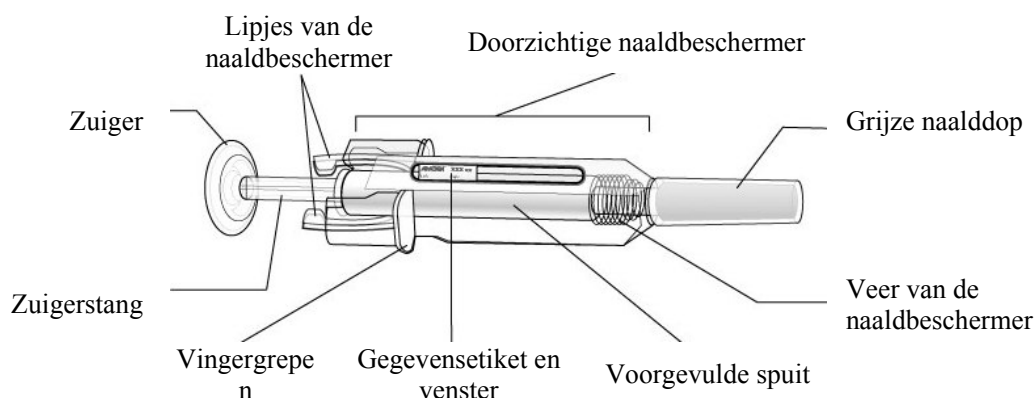
Deze bijsluiter is goedgekeurd in december 2011.

Meer informatie over dit geneesmiddel is beschikbaar op de website van het Europese Geneesmiddelen Bureau <http://www.ema.europa.eu/>.

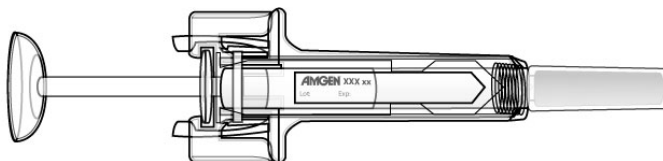
7. Instructies voor injectie met de Aranesp voorgevulde spuit met automatische naaldbeschermer

Deze rubriek bevat informatie over hoe u, of de persoon die u injecteert, de Aranesp voorgevulde spuit gebruikt. Het is belangrijk dat u niet probeert uzelf te injecteren tot uw arts, verpleegkundige of apotheker u dit heeft geleerd. Als u vragen heeft over het toedienen van de injectie, raadpleeg dan uw arts, verpleegkundige of apotheker.

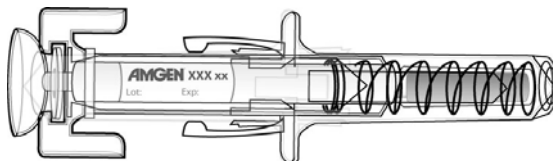
Voorgevulde spuit met doorzichtige naaldbeschermer

Gebruiken als de doorzichtige naaldbeschermer eruit ziet zoals hieronder afgebeeld is:

Niet gebruiken als de doorzichtige naaldbeschermer eruit ziet alsof deze geactiveerd is (de veer is uitgerekt).

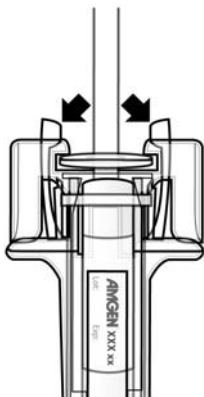
Voordat u begint

Lees alle instructies zorgvuldig door voordat u de voorgevulde spuit gebruikt.

Om te voorkomen dat u zich per ongeluk prikt, is elke voorgevulde spuit voorzien van een doorzichtige naaldbeschermer. Deze naaldbeschermer dekt de naald automatisch af nadat de gehele inhoud van de voorgevulde spuit is toegediend.

Probeer niet om de doorzichtige naaldbeschermer van de voorgevulde spuit te activeren voordat de injectie wordt toegediend.

Raak de lipjes van de naaldbeschermer **niet** aan.

De cilinder van de voorgevulde spuit heeft een afneembaar etiket dat na de injectie van de spuit kan worden afgehaald. Het etiket wordt door uw zorgverlener gebruikt om uw dossier bij te werken.

Gebruik de voorgevulde spuit **niet** als de grijze naalddop verwijderd is of als de doorzichtige naaldbeschermer geactiveerd is (de naald is dan bedekt).

Hoe gebruikt u, of degene die u injecteert, de Aranesp voorgevulde spuit?

Uw arts heeft voorgeschreven dat Aranesp bij u vlak onder de huid (subcutaan) moet worden geïnjecteerd met een voorgevulde injectiespuit. Uw arts, verpleegkundige of apotheker vertelt u hoeveel Aranesp u nodig heeft en hoe vaak u moet worden geïnjecteerd.

Benodigheden:

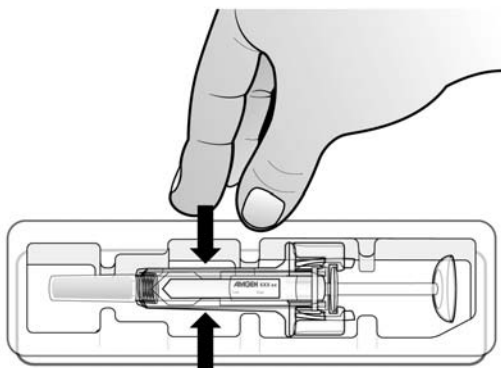
Voor het geven van een injectie is het volgende nodig:

Versie: december 2011

- één Aranesp voorgevulde spuit en
- alcoholdoekjes of iets soortgelijks.

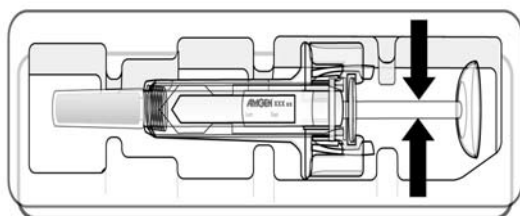
Voordat de injectie wordt toegediend

1. Neem de voorgevulde spuit uit de koelkast. Pak de voorgevulde spuit in het midden van de doorzichtige naaldbeschermer vast en neem de spuit uit de verpakking.

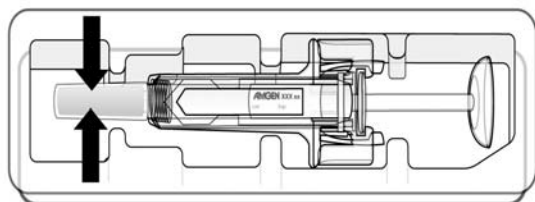

Goed

Pak de voorgevulde spuit **niet** vast bij de zuigerstang, de grijze naalddop of de lipjes van de naaldbeschermer. Dit kan de spuit beschadigen of de doorzichtige naaldbeschermer activeren.

Fout

Fout

2. **Laat de voorgevulde spuit** ongeveer 30 minuten **op kamertemperatuur komen**. Hierdoor zal de injectie comfortabeler zijn.
3. **Let op:**
 - a. Verwarm de voorgevulde spuit **niet** in warm water of de magnetron.
 - b. Stel de voorgevulde spuit **niet** bloot aan direct zonlicht.
 - c. Pak de voorgevulde spuit **niet** op bij de zuigerstang, de grijze naalddop of de lipjes van de naaldbeschermer.
 - d. Schud **niet** met de voorgevulde spuit.

- e. Verwijder de grijze naalddop **niet** van de voorgevulde spuit voordat u klaar bent om te injecteren.
- f. Probeer **niet** om de voorgevulde spuit te activeren voordat de injectie wordt toegediend.
- g. Probeer **niet** om de doorzichtige naaldbeschermer van de voorgevulde spuit te verwijderen.
- h. Probeer **niet** om het verwijderbare etiket van de cilinder van de voorgevulde spuit te verwijderen voordat de injectie is toegediend.

Houd voorgevulde spuiten buiten het zicht en bereik van kinderen.

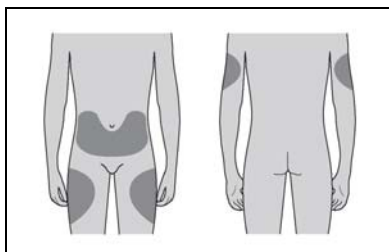
4. Controleer het volgende voordat u verder gaat:

- a. **U hebt het juiste product** en de **dosis** die uw arts heeft voorgeschreven.
- b. De **uiterste houdbaarheidsdatum (EXP)** op het etiket van de voorgevulde spuit. **Niet gebruiken** na de laatste dag van de genoemde maand.
- c. **Het uiterlijk** van Aranesp. De vloeistof moet helder, kleurloos of licht parelkleurig zijn. Als de vloeistof troebel is of deeltjes bevat, mag de spuit niet worden gebruikt.
- d. Er kan een luchtbelletje in de voorgevulde spuit te zien zijn. Dat luchtbelletje hoeft niet te worden verwijderd voordat u de injectie toedient. Het kan geen kwaad als de oplossing met het luchtbelletje wordt geïnjecteerd.

5. Was uw handen grondig.

6. Leg alles wat u nodig hebt binnen handbereik op een gemakkelijk, goed verlicht en schoon oppervlak.

Waar moet ik de injectie toedienen?

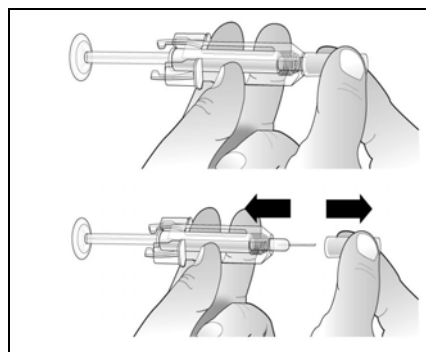
De beste plaatsen om uzelf te injecteren zijn de bovenkant van uw dijen en uw buik. Als iemand anders u injecteert, kan dat ook in de achterkant van uw armen.

Verander van injectieplaats als u merkt dat de gebruikte plaats rood of pijnlijk is.

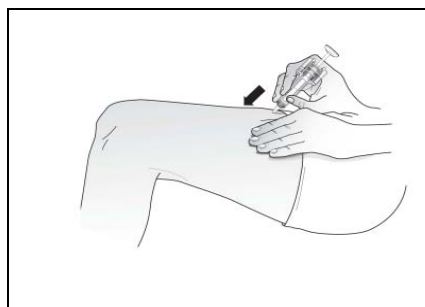
Hoe dien ik mijn injectie toe?

1. Maak uw huid schoon met een alcoholdoekje.

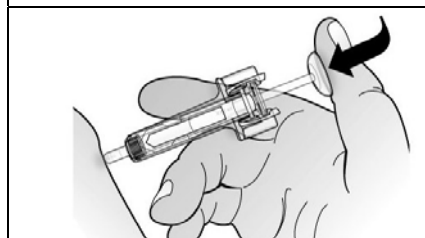
- 2. Om te voorkomen dat de naald krom buigt, moet u de grijze naalddop voorzichtig **recht** van de naald trekken. Raak de naald **niet** aan en druk de zuiger **niet** in.

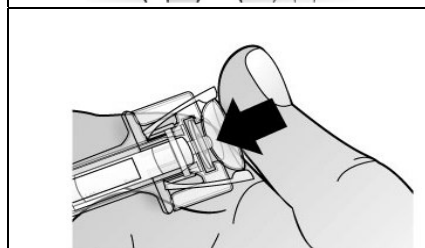
3. **Trek de huid** tussen uw duim en wijsvinger omhoog (zonder in de huid te knijpen). Steek de naald in de huid.

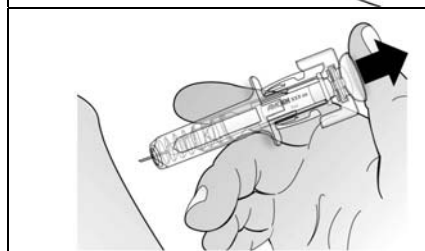
4. **Duw de zuiger langzaam met constante druk naar beneden.**

Duw de zuiger helemaal naar beneden om alle vloeistof te injecteren. De doorzichtige naaldbeschermer wordt pas geactiveerd als de voorgevulde spuit helemaal leeg is.

5. Houd de zuiger helemaal ingedrukt en trek de naald uit de huid. Laat nu de zuiger los en laat de spuit omhoog komen totdat de hele naald door de doorzichtige naaldbeschermer bedekt is. Als de doorzichtige naaldbeschermer niet wordt geactiveerd, kan het zijn dat de injectie niet helemaal toegediend is. Neem contact op met uw zorgverlener als u denkt dat u niet de hele dosis gekregen hebt.

Doe de grijze naalddop **niet** terug over de naald.

6. Als u een druppeltje bloed ziet, kunt u dat voorzichtig wegdeppen met een watje of een tissue. Wrijf niet over de injectieplaats. Zo nodig kunt u een pleister op de injectieplaats doen.

Als er Aranesp in de spuit is achtergebleven, dan mag dat **niet** meer worden gebruikt.

Denk eraan: Gebruik elke voorgevulde spuit slechts voor één injectie. Als u problemen hebt, vraag dan uw arts of verpleegkundige om hulp en advies.

Verwijdering van de gebruikte spuiten

- **Doe de grijze naalddop niet terug op gebruikte spuiten.**
- Houd gebruikte spuiten buiten het zicht en bereik van kinderen.
- **De gebruikte spuiten dienen weggegooid te worden** in overeenstemming met de lokale wetgeving. Vraag uw apotheker wat u met medicijnen moet doen die niet meer nodig zijn. Deze maatregelen zullen helpen bij de bescherming van het milieu.

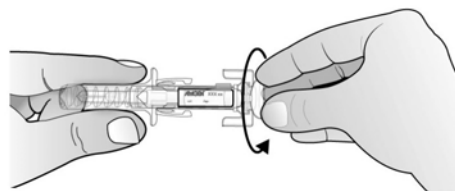
De volgende informatie is alleen bestemd voor artsen of andere beroepsbeoefenaren in de gezondheidszorg:

Verwijderen van het afneembare etiket

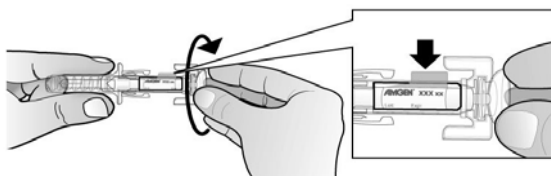
Op de Aranesp voorgevulde spuit zit een afneembaar etiket dat er afgehaald kan worden en op het dossier van de patiënt geplakt kan worden.

NB: Doe dit pas *nadat* u de injectie hebt toegediend en de doorzichtige naaldbeschermer de naald bedekt.

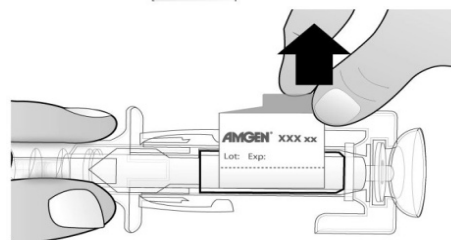
1. **Houd de spuit op de afgebeelde wijze vast en draai de zuiger naar u toe tot het flapje van het etiket zichtbaar is in de opening van het venster (zie afbeelding).**

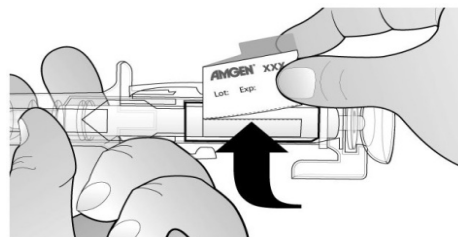
2. **Draai de zuiger iets van u af tot het flapje door het venster naar buiten steekt (zie afbeelding).**

3. **Trek het flapje door het venster omhoog en scheur het etiket langs de perforatie af (zie afbeelding).**

Trekken

Langs de perforatie afscheuren

